

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
2 Μαΐου 1985 *

Στην υπόθεση 144/84,

Claudia De Angelis, μόνιμη υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Βρυξελλών, εκπροσωπούμενη από τον Jean-Noël Louis, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο Nicolas Decker, 16, avenue Marie-Thérèse,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από το νομικό της σύμβουλο Δημήτριο Γκουλούση και την Marie-Ann Coninx, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Manfred Beschel, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την απόφαση της Επιτροπής της 9ης Αυγούστου 1983, η οποία απέρριψε ρητώς την αίτηση της προσφεύγουσας περί ορισμού της Ischia ως τόπου καταγωγής της,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

συγκείμενο από τους O. Due, πρόεδρο τμήματος, P. Pescatore και K. Bahlmann, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon

γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Φεβρουαρίου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα πραγματικά περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 7 Ιουνίου 1984, η Claudia De Angelis, μόνιμη υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, άσκησε προσφυγή, με την οποία ζητεί, κατ' ουσία, την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής της 9ης Αυγούστου 1983, η οποία απέρριψε την αίτηση της προσφεύγουσας περί ορισμού της Ischia (Ιταλία) ως « τόπου καταγωγής » της, ενόψει του καθορισμού των δικαιωμάτων τα οποία αναγνωρίζει, όσον αφορά τα ταξίδια και τις άδειες, ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης βάσει του τόπου καταγωγής του υπαλλήλου.
- 2 Η προσφεύγουσα, ιταλικής ιθαγένειας, κάτοικος Βρυξελλών, διορίστηκε μόνιμη υπάλληλος της Επιτροπής την 1η Δεκεμβρίου 1982 και τοποθετήθηκε στις Βρυξέλλες. Από τις 22 Μαΐου 1969, είναι νυμφευμένη, κατά το γαμικό σύστημα της κοινοκτημοσύνης του ιταλικού δικαίου, με τον F. De Angelis, επίσης μόνιμο υπάλληλο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και που υπηρετεί στις Βρυξέλλες από 1ης Απριλίου 1970. Μέχρι την ημερομηνία αυτή, η προσφεύγουσα και ο σύζυγός της είχαν τη συζυγική τους στέγη στην Ischia της Ιταλίας.
- 3 Με υπηρεσιακό σημείωμα της 11ης Απριλίου 1983, η προσφεύγουσα υπέβαλε, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 1, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, αίτηση στην αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής: ΑΔΑ), με την οποία ζητούσε να οριστεί ως τόπος καταγωγής της η Ischia αντί των Βρυξελλών, τόπου προσλήψεώς της. Η αίτηση αυτή συνοδευόταν από δικαιολογητικά έγγραφα, και ειδικότερα από πιστοποιητικό της κοινότητας της Ischia, απο το οποίο προέκυπτε ότι οι σύζυγοι De Angelis, ήταν κύριοι ακινήτου στην περιφέρεια της εν λόγω κοινότητας.
- 4 Η αίτηση αυτή στηριζόταν στο άρθρο 7, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, το οποίο αφορά τον καθορισμό του τόπου καταγωγής ή την αναθεώρησή του, και προβλέπει ότι:
 « Ο τόπος καταγωγής του υπαλλήλου καθορίζεται κατά την ανάληψη των καθηκόντων του, αφού ληφθεί υπόψη ο τόπος προσλήψεώς του, ή ο τόπος όπου ευρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων του. Ο καθορισμός αυτός δύναται ακολουθώντας να αναθεωρηθεί για όσο χρόνο ο ενδιαφερόμενος ευρίσκεται εν ενεργεία και επ' ευκαιρία της

αποχωρήσεώς του από την υπηρεσία κατόπιν ειδικής αποφάσεως της αρμοδίας για τους διορισμούς αρχής. Εντούτοις, εφόσον ο ενδιαφερόμενος ασκεί τα καθήκοντά του, η απόφαση αυτή δύναται να ληφθεί μόνο σε εξαιρετική περίπτωση και κατόπιν προσκομίσεως από τον ενδιαφερόμενο στοιχείων που δικαιολογούν δεόντως την αίτησή του.»

Το άρθρο 7, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, αποσαφηνίστηκε με την απόφαση της Επιτροπής, της 15ης Ιουλίου 1980, περί των γενικών διατάξεων εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Το άρθρο 2 της εν λόγω απόφασης προβλέπει ότι:

« 1) Κατά την ανάληψη των καθηκόντων του υπαλλήλου, ως τόπος καταγωγής του θεωρείται καταρχάς ο τόπος προσλήψεως.

Κατόπιν αιτήσεως του υπαλλήλου, η οποία υποβάλλεται εντός έτους από της εισόδου του στην υπηρεσία, και βάσει δικαιολογητικών, ως τόπος καταγωγής του υπαλλήλου ορίζεται ο τόπος στον οποίο βρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων του, όταν ο τόπος αυτός δεν συμπίπτει με τον τόπο προσλήψεως.

2) Για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης λογίζονται:

— ως τόπος προσλήψεως, το μέρος όπου ο υπάλληλος είχε τη συνήθη διαμονή του κατά την πρόσληψή του. Δεν θεωρούνται ως συνήθης διαμονή οι τόποι προσωρινής διαμονής, ειδικότερα για σπουδές, εκπλήρωση στρατιωτικής θητείας, άσκηση, τουρισμό·

— ως κέντρο των συμφερόντων, ο τόπος όπου ο υπάλληλος διατηρεί:

α) τους κύριους οικογενειακής φύσεως δεσμούς του, δηλαδή, εκτός εξαιρετικής περιπτώσεως δεόντως αιτιολογημένης, ο τόπος όπου διαμένουν:

— ο πατέρας και η μητέρα του, ή ο ένας από αυτούς, ή, ελλείψει αυτών, ο παππούς και η γιαγιά του ή ο ένας από αυτούς· ή, ελλείψει αυτών, τα πεθερικά του ή ο ένας από αυτά· ή, ελλείψει αυτών, οι αδελφοί και αδελφές του·

— τα τέκνα του, ή ένα ή περισσότερα τέκνα του·

β) περιουσιακούς δεσμούς συνιστάμενους σε οικοδομημένα ακίνητα·

γ) τα κύρια πολιτικής φύσεως συμφέροντά του, τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά.

Σε περίπτωση κατά την οποία κανένας τύπος δεν συγκεντρώνει και τα τρία κριτήρια που αναφέρονται υπό α), β) και γ) το κέντρο των συμφερόντων του υπαλλήλου θεωρείται ότι βρίσκεται στον τόπο που συγκεντρώνει δύο τουλάχιστον από τα τρία αυτά κριτήρια, ή αν δεν υφίσταται τέτοιος τύπος, στον τόπο όπου ο υπάλληλος διατηρεί τους κύριους οικογενειακής φύσεως δεσμούς του, αποκλειστικά και μόνο, όμως, στην περίπτωση αυτή, στον τόπο όπου διαμένουν ο πατέρας, η μητέρα ή τα τέκνα του υπαλλήλου.

3) Σε περίπτωση κατά την οποία δεν υφίσταται κέντρο συμφερόντων σύμφωνα με τα κριτήρια που απαριθμούνται στην παράγραφο 2, δεύτερη περίπτωση, ως τόπος καταγωγής του υπαλλήλου ορίζεται ο τόπος προσλήψεως.

6 Με υπηρεσιακό σημείωμα της 9ης Αυγούστου 1983, ο προϊστάμενος του τμήματος « διοικητικά και οικονομικά δικαιώματα », της Επιτροπής, υπό την ιδιότητά του ως ΑΔΑ, απέρριψε την αίτηση της προσφεύγουσας με τη σκέψη ότι ελλείπει προσκομίσεως νομίμου τίτλου κυριότητας, αποδεικνύοντας ότι το ακίνητο το οποίο δηλώνει η αιτούσα ότι διαθέτει στην Ischia της ανήκει, εν μέρει ή εξ ολοκλήρου, ήδη από της εισόδου της στην υπηρεσία, ως τόπος καταγωγής της δεν μπορεί να οριστεί η Ischia. Το απορριπτικό αυτό υπηρεσιακό σημείωμα αποσαφηνίστηκε στις 12 Οκτωβρίου 1983 με υπηρεσιακό σημείωμα του ίδιου προϊσταμένου τμήματος, κατά το οποίο « μόνο απόσπασμα του κτηματολογίου ή συμβολαιογραφική πράξη, από τα οποία να προκύπτει ότι ένα πρόσωπο είναι κύριος ακινήτου, μπορούν να αναγνωριστούν ως νόμιμοι τίτλοι υπό την έννοια των εν λόγω διατάξεων του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων ».

7 Με υπηρεσιακό σημείωμα που πρωτοκολλήθηκε στις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 8 Νοεμβρίου 1983, η προσφεύγουσα υπέβαλε ένσταση κατά του προαναφερθέντος υπηρεσιακού σημειώματος της 9ης Αυγούστου 1983, με την οποία ζητούσε να οριστεί ως τόπος καταγωγής της η Ischia.

8 Η Επιτροπή δεν απάντησε στην ένσταση της προσφεύγουσας εντός της προθεσμίας που ορίζει το άρθρο 90 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.

9 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι το κέντρο των συμφερόντων του υπαλλήλου καθορίζεται από τους οικογενειακούς και περιουσιακούς δεσμούς του, καθώς και από τα

πολιτικής φύσεως συμφέροντά του. Η προσφεύγουσα επικαλείται, όσον αφορά τα πολιτικής φύσεως συμφέροντά της, την ιταλική ιθαγένειά της και την εγγραφή της στο δημοτολόγιο και τους εκλογικούς καταλόγους της κοινότητας της Ischia. Όσον αφορά τους οικογενειακούς δεσμούς της, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι ο σύζυγός της και η ίδια εγκατέστησαν με κοινή συμφωνία τη συζυγική και οικογενειακή τους στέγη στην Ischia, η οποία και ορίστηκε ως τόπος καταγωγής του συζύγου της.

10 Όσον αφορά τους περιουσιακούς δεσμούς, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι έχει πράγματι δεσμούς, οι οποίοι συνίστανται σε ένα σύνολο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που αφορούν οικοδομημένο ακίνητο. Ισχυρίζεται ότι, το 1975, αυτή και ο σύζυγός της επεξέτειναν και διαμόρφωσαν ένα κτίριο στην Ischia, το οποίο είχε ανεγείρει ο σύζυγός της πριν από το γάμο τους. Τα έξοδα των εργασιών καλύφθηκαν με δάνειο που έλαβαν από κοινού κατά το γαμικό σύστημα περιουσιακών σχέσεων που τους διέπει. Επομένως, στην κοινή περιουσία των συζύγων συμπεριλαμβάνεται και απαίτηση επί του κτιρίου αυτού. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι κατά την ιταλική νομοθεσία δικαιούται να κατοικεί και να χρησιμοποιεί το κτίριο αυτό καθώς και να εναντιωθεί στην εκποίηση του, πράγμα το οποίο αποτελεί μέρος του εμπραγμάτου δικαιώματος. Η προσφεύγουσα τονίζει, τέλος, ότι κατά τον ιταλικό αστικό κώδικα κληρονομεί εμπράγματο δικαίωμα κυριότητας.

11 Η προσφεύγουσα αναφέρει, επιπλέον, ότι η άρνηση της Επιτροπής να ορίσει ως τόπο καταγωγής της την Ischia, η οποία έχει οριστεί ως τόπος καταγωγής του συζύγου της, επιβάλλει αδικαιολόγητο χωρισμό της οικογενείας λόγω του ότι η διάρκεια της αδειάς του συζύγου της προσαυξάνεται με οδοιπορική άδεια πέντε ημερών. Είναι πράγματι αδιανόητο, δύο σύζυγοι οι οποίοι ζουν μαζί να εγκαθιστούν το κέντρο των συμφερόντων τους σε διαφορετικούς τόπους. Η συμπεριφορά της Επιτροπής είναι ακόμα περισσότερο αντιφατική αν ληφθεί υπόψη ότι χορήγησε στην προσφεύγουσα άδεια λόγω αποστάσεως για να της επιτρέψει να ασκήσει τα εκλογικά της δικαιώματα στην Ischia, αλλά αρνήθηκε να της χορηγήσει αυτήν την άδεια προκειμένου να μεταβεί στη συζυγική κατοικία της στην Ischia.

12 Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι η προσφεύγουσα συγκεντρώνει τα στοιχεία του κριτηρίου των πολιτικής φύσεως συμφερόντων. Θεωρεί, όμως, εσφαλμένη την ερμηνεία, κατά την οποία η έννοια των περιουσιακών δεσμών συμπεριλαμβάνει όλα τα είδη περιουσιακών δεσμών που μπορεί να έχει ο υπάλληλος με ορισμένο μέρος. Αντιθέτως, κατά την Επιτροπή, ο όρος αυτός έχει την έννοια ότι ο υπάλληλος πρέπει να έχει εμπράγματο δικαίωμα επί του ακινήτου, όχι απαραιτήτως δικαίωμα κυριότητας, αλλά έστω δικαίωμα επικαρπίας. Εν πάση περιπτώσει, απλή απαίτηση που να αφορά κατά γενικό τρόπο το ακίνητο δεν επαρκεί. Σύμφωνα με την άποψη της προσφεύγουσας επί του θέματος αυτού, θα έπρεπε να γίνει δεκτό ότι ο υπάλληλος μπορεί να συστήσει οποιοδήποτε περιουσιακό δεσμό με ορισμένη χώρα μέσω απαιτήσεως που θα δημιουργούσε ο ίδιος. Η κατάσταση αυτή είναι ανεξέλεγκτη και απαράδεκτη. Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα κριτήρια της ύπαρξης διαρκών περιουσιακών δεσμών πρέπει

να είναι αντικειμενικά, τα δε αντίστοιχα εμπράγματα δικαιώματα πρέπει να ορίζονται πλήρως και να είναι εγγεγραμμένα στα δημόσια βιβλία (κτηματολογία) ώστε να υπάρχει στερεά βάση για τον έλεγχο των κριτηρίων αυτών. Κατά την Επιτροπή, δεν υπάρχει γενική αρχή η οποία να επιβάλλει να αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο όλες οι διοικητικές καταστάσεις δύο υπαλλήλων συζύγων. Ακόμα και όταν, σε συγκεκριμένη περίπτωση, η ερμηνεία διατάξεως του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης συνεπάγεται χωρισμό της οικογενείας, η ερμηνεία αυτή πρέπει, εντούτοις, να γίνεται δεκτή. Τέλος, η ειδική άδεια για εκλογές δεν συγκρίνεται με την κανονική άδεια. Δικαιολογείται πλήρως η χορήγηση αδειας λόγω αποστάσεως στην προσφεύγουσα, εφόσον η τελευταία δεν μπορεί να ασκήσει το εκλογικό της δικαίωμα παρά μόνο στην Ischia.

- 13 Ενώπιον αυτής της διαστάσεως απόψεων, υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, ο τόπος καταγωγής του υπαλλήλου καθορίζεται κατά την ανάληψη των καθηκόντων του, αφού ληφθεί υπόψη ο τόπος προσλήψεώς του, ή ο τόπος όπου βρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων του. Παρατηρείται, δεύτερον, ότι ο όρος « τόπος καταγωγής » αποτελεί τεχνικό όρο ο οποίος χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει τον τόπο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για την ετήσια ή εξαμηνιαία κατ' αποκοπή καταβολή στον υπάλληλο των εξόδων ταξιδιού από τον τόπο υπηρεσίας στον τόπο καταγωγής (άρθρο 8, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII), για την επιστροφή των εξόδων ταξιδιού του/της συζύγου και των συντηρουμένων προσώπων από τον τόπο υπηρεσίας στον τόπο καταγωγής κατά την οριστική λήξη των καθηκόντων του (άρθρο 7, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII), για τη διάρκεια της άδειας λόγω αποστάσεως, η οποία προστίθεται στη διάρκεια της κανονικής άδειας (άρθρο 7, εδάφιο 4, του παραρτήματος V του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασεως) και, σε περίπτωση θανάτου του υπαλλήλου, για την ανάληψη από το θεσμικό όργανο των αναγκαίων εξόδων για τη μεταφορά της σορού μέχρι τον τόπο καταγωγής (άρθρο 75 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης). Όπως προκύπτει ήδη από την απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Μαρτίου 1978 (Heerpels κατά Επιτροπής, 54/77, Rec. σ. 585), η έννοια αυτή του τόπου καταγωγής διαφέρει από την έννοια του τόπου όπου ο υπάλληλος κατοικούσε μόνιμως πριν από την ανάληψη υπηρεσίας ή ασκούσε την προηγούμενη δραστηριότητά του. Απ' αυτό έπεται ότι πρέπει να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ του τόπου της συνήθους κατοικίας κατά την πρόσληψη και του κέντρου των συμφερόντων του υπαλλήλου. Η τελευταία αυτή έννοια βασίζεται στη γενική αρχή του δικαίου της δημοσίας υπηρεσίας, κατά την οποία, ο υπάλληλος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να διατηρεί τις σχέσεις που τον συνδέουν με τον τόπο όπου βρίσκονται τα κύρια συμφέροντά του, παρά την ανάληψη υπηρεσίας και την απόσταση μεταξύ του τόπου αυτού και του τόπου υπηρεσίας.
- 14 Στα πλαίσια αυτά, ορθώς το άρθρο 2 της απόφασης της Επιτροπής της 15ης Ιουλίου 1980 ορίζει, κατά γενικό τρόπο, το κέντρο των συμφερόντων ως τον τόπο όπου ο υπάλληλος διατηρεί σωρευτικώς α) τους κύριους οικογενειακής φύσεως δεσμούς του,

β) τους περιουσιακούς δεσμούς του και γ) τα κύρια πολιτικής φύσεως συμφέροντά του, τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά.

15 Όσον αφορά τους περιουσιακούς δεσμούς, το άρθρο αυτό της απόφασης αποσαφηνίζει ότι πρέπει να «[συνίστανται] σε οικοδομημένα ακίνητα». Στην υπό κρίση υπόθεση η Επιτροπή ερμήνευσε την εν λόγω διευκρινιστική διάταξη υπό την έννοια ότι, για να υπαχθεί ο υπάλληλος σ' αυτή τη διάταξη, πρέπει να έχει εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου, εγγεγραμμένο στα δημόσια βιβλία (κτηματολόγια) και όχι μόνο απλή απαίτηση, αναφερόμενη κατά γενικό τρόπο στο οικοδομημένο ακίνητο.

16 Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Η απόφαση της Επιτροπής της 15ης Ιουλίου 1980 δεν αποτελεί, στην πραγματικότητα, παρά ερμηνεία και αποσαφήνιση του άρθρου 7, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII, το οποίο αναφέρεται, για τον καθορισμό του τόπου καταγωγής του υπαλλήλου, στον τόπο όπου βρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων του. Ούτε, όμως, το άρθρο 7, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ούτε η απόφαση της Επιτροπής της 15ης Ιουλίου 1980 αποκλείουν το ενδεχόμενο να χρησιμεύσουν επίσης, ως κριτήρια για τον καθορισμό του κέντρου των συμφερόντων του υπαλλήλου, και άλλοι μόνιμοι περιουσιακοί δεσμοί εκτός από εγγεγραμμένα σε δημόσια βιβλία εμπράγματα δικαιώματα.

17 Στην προκειμένη περίπτωση, η προσφεύγουσα απέδειξε ότι έχει πράγματι περιουσιακούς δεσμούς που αφορούν οικοδομημένο ακίνητο: το 1975, κατόπιν κοινής συμφωνίας με το σύζυγό της, επεξέτεινε και διαμόρφωσε το κτίριο της Ischia, το οποίο οι σύζυγοι θεωρούν ως συζυγική και οικογενειακή τους στέγη. Τα έξοδα των εργασιών αυτών καλύφθηκαν με κοινό δάνειο κατά το γαμικό σύστημα της κοινοκτημοσύνης, πράγμα που κατά την προσφεύγουσα, την οποία δεν αντέκρουσε η Επιτροπή, γεννά για την κοινή περιουσία των συζύγων απαίτηση επί του ακινήτου αυτού. Επιπλέον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο ιταλικός νόμος της αναγνωρίζει το δικαίωμα, αφενός, να εναντιωθεί στην εκποίηση του ακινήτου αυτού και, αφετέρου, να κατοικεί σ' αυτό και να το χρησιμοποιεί, πράγμα το οποίο αποτελεί μέρος των εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί του ακινήτου.

18 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι δεσμοί αυτοί μπορούν να μαρτυρούν την ύπαρξη μόνιμου δεσμού, τον οποίο πρέπει να εξετάζει κατά περίπτωση το ενδιαφερόμενο κοινοτικό όργανο. Οι εν λόγω δεσμοί είναι επαρκώς αντικειμενικοί ώστε να ελέγχονται από το όργανο, και δεν επιτρέπουν περισσότερο από ό, τι τα εγγεγραμμένα σε δημόσια βιβλία

εμπράγματα δικαιώματα, την ενδεχόμενη καταστρατήγηση των διατάξεων του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της τους δεσμούς αυτούς και έκρινε, σύμφωνα με το υπηρεσιακό σημείωμα της 12ης Οκτωβρίου 1983, ότι «μόνο απόσπασμα του κτηματολογίου ή συμβολαιογραφική πράξη, από τα οποία να προκύπτει ότι ένα πρόσωπο είναι κύριος ακινήτου, μπορούν να αναγνωριστούν ως νόμιμοι τίτλοι, υπό την έννοια των εν λόγω διατάξεων του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων».

- 19 Από τα προαναφερθέντα έπεται ότι ως προς το σημείο αυτό η επίδικη απόφαση είναι προφανώς νομικώς πεπλανημένη.
- 20 Πρέπει να προστεθεί ότι, για τον καθορισμό του κέντρου των συμφερόντων υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII, ο τόπος της συζυγικής και οικογενειακής στέγης του υπαλλήλου, εφόσον μπορεί να χαρακτηριστεί από τους κύριους δεσμούς οικογενειακής φύσεως, δεν είναι δυνατό να μη ληφθεί υπόψη στο μέτρο που οι σύζυγοι πράγματι εγκατέστησαν μόνιμως την κατοικία τους στον τόπο αυτό πριν αναλάβουν, και οι δύο ή ο ένας από αυτούς, τα καθήκοντά τους. Πράγματι, όταν το άρθρο 2, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, στοιχείο α), της απόφασης της 15ης Ιουλίου 1980 προβλέπει ότι ως κέντρο των συμφερόντων μπορεί να θεωρηθεί ο τόπος όπου ο υπάλληλος διατηρεί, μεταξύ άλλων, τους κύριους οικογενειακής φύσεως δεσμούς του, δηλαδή ελλείψει των γονέων του και του παππού και της γιαγιάς του, ο τόπος όπου διαμένουν τα πεθερικά του ή ο ένας από αυτούς (στα δανικά: svigerforældre eller en af disse · στα γερμανικά: Schwiegereltern oder einen Schwiegereltern-teil · στα αγγλικά: parents-in-law, or either parent-in-law · στα ολλανδικά: zijn schoonouders of één van beiden), δεν είναι λογικό να αποκλείεται ο τόπος όπου ο σύζυγος, με τον οποίο οι οικογενειακής φύσεως δεσμοί είναι οπωσδήποτε στενότεροι, έχει ο ίδιος το κέντρο των συμφερόντων του.
- 21 Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή, απορρίπτοντας την αίτηση της προσφεύγουσας περί ορισμού της Ischia ως τόπου καταγωγής της, δεν έλαβε προφανώς υπόψη και το γεγονός ότι η Ischia έχει οριστεί ως τόπος καταγωγής του συζύγου της προσφεύγουσας και ότι οι σύζυγοι, με κοινή συμφωνία, εγκατέστησαν τη συζυγική τους στέγη στον τόπο αυτό πριν από την είσοδό τους στην υπηρεσία των κοινοτικών οργάνων.
- 22 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η απόφαση της Επιτροπής της 9ης Αυγούστου 1983 πρέπει να ακυρωθεί και η υπόθεση να αναπεμφθεί στην Επιτροπή, προκειμένου να επανεξετάσει η τελευταία τον καθορισμό του τόπου καταγωγής της προσφεύγουσας σύμφωνα με τα προαναφερθέντα κριτήρια.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 23 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Επειδή η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής της 9ης Αυγούστου 1983.**
- 2) Αναπέμπει την υπόθεση στην Επιτροπή για την έκδοση νέας απόφασεως.**
- 3) Καταδικάζει την Επιτροπή στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.**

Due

Pescatore

Bahlmann

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 2 Μαΐου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

O. Due